

# INTERVENTNI ZAKON


## 8 najpogostejših vprašanj in odgovorov



**VŠR**

Visoka šola za  
računovodstvo in finance



- 
1. Imamo zaposlene, ki zaradi razglašene epidemije na morejo opravljati dela. Vsi zaposleni imajo nekaj **nadur in še precejšen del neizkoriščenega dopusta** za leto 2019, ki ga praviloma lahko izkoristijo do konca meseca junija 2020. Kako naj pravilno ukrepamo?

Glede na sprejete interventne zakone je smiselno napotiti delavce na čakanje za obdobje do konca maja 2020 in pod pogojem, da bodo po oceni družbe prihodki v prvem polletju tega leta upadli za več kot 20 % glede na isto obdobje lanskega leta in v drugem polletju tega leta ne bo dosežena več kot 50 % rast prihodkov napram istemu obdobju v lanskem letu.

Pod temi pogoji ima družba na podlagi Zakona o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije Covid-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (v nadaljevanju ZIUZEOP) pravico do povračila izplačanih nadomestil plače s strani RS v višini največ povprečne plače za leto 2019. V tem primeru ste kot delodajalec oproščeni tudi plačila prispevkov za vsa socialna zavarovanja od nadomestila plače.

**Povračilo nadomestila plače in prispevkov po trenutni zakonodaji velja od 16. 3. 2020 do 31. 5. 2020.**

#### **KAKO SE ODREBO VROČI?**

Delavca se na začasno čakanje napoti s pisno odredbo. Odredba mora biti pisna in vročena vsakemu zaposlenemu vsaj en dan pred začetkom veljavnosti. Glede na trenutno stanje, zadostuje, da se odredba posreduje tudi po elektronski pošti.

#### **KAJ SE DOLOČI V ODREDBI?**

V odredbi se določi čas začasnega čakanja na delo, možnosti in način poziva delavcu, da se predčasno vrne na delo ter višino nadomestila plače.

#### **KDAJ LAHKO ZAPOSLENI KORISTIJO DOPUST ALI NADURE?**

V primeru, da tudi po maju 2022 vaše dejavnost ne bi stekla, se predlaga, da zaposleni koristijo dopust in nadure oz. da delovni čas neenakomerno razporedi (glej točko 3). Letni dopust lahko dogovorno, izjemoma, prenesete tudi v koriščenje v drugo polovico tega leta.

## KAKO ODDATI VLOGO ZA POVRAČILO?

Vloga za povračilo se odda na posebnem obrazcu na Zavodu za zaposlovanje (obrazec je že na spletni strani).

## ALI LAHKO DELAVEC Č ČASU ČAKANJA PRIDE NA DELO?

V času čakanja na delo se lahko delavca do 7 dni v mesecu tudi pozove na delo, vendar opozarjamo, da se mora o vsakem pozivu na delo obveščati Zavod, prav tako je v tem času odrejanje nadur prepovedano. Izpostavljamo, da omenjeno neobveščanje, odrejanje nadur zaposlenih (v času, ko so nekateri na čakanju) in neizplačevanje nadomestil zaposlenih (za katere se prejme povračilo s strani države) pomeni obvezo vrnitve sredstev v trikratni višini.

**V primeru, da se bo naslednje leto ob oddaji letnih poročil ugotovilo, da ste poslovali bolje kot je zgoraj navedeno, bo treba prejeto pomoč vrniti.**


Pogoji, pravice in obveznosti delodajalca so določeni od 22 do 31. člena ZIUZEOP.

## ALI JE PODJETJE ZA ZAPOSLENE, KI OPRAVLJAJO DELO TUDI OPROŠČENO PLAČILA PRISPEVKOV?

Za zaposlene, ki v času epidemije opravljajo delo, je delodajalec za mesec april in maj 2020 oproščen plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Vendar ima v tem primeru delodajalec tudi obvezno, da vsakemu zaposlenemu, ki dela in čigar zadnja izplačana mesečna plača ni presegla trikratnika minimalne plače, izplača mesečni krizni dodatek v višini 200 €, ki je oproščen vseh davkov in prispevkov.

## OPROSTITEV PLAČILA AKONTACIJA DOHODNINE

Po 62. člen ZIUZEOP se obroki predhodne akontacije dohodnine od dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti in obrokov akontacije davka od dohodkov pravnih oseb za leto 2020, ki dospejo v plačilo v obdobju po uveljavitvi tega zakona do 31. maja 2020, ne plača. Za uveljavljanje navedene oprostitve ni predvidenih posebnih postopkov.

- 
2. Nekaj zaposlenih lahko delo opravlja od doma. Delo, ki ga lahko opravljajo od doma ne predstavlja delovne obremenitve v obsegu 8 ur dnevno.

Kako naj to organiziramo, glede dolžine delovnega časa in višine plače?

Pri delu na domu je potrebno upoštevati določila 68. do 72. člena Zakona o delovnih razmerjih (ZDR-1). 169. člen ZDR-1 pa omogoča poenostavljeno odrejanje opravljanja dela na drugem kraju, tudi od doma, zaradi izjemnih okoliščin, ko je ogroženo življenje in zdravje ljudi.

Kraj dela, določen s pogodbo o zaposlitvi, se lahko začasno spremeni tudi brez soglasja delavca, vendar le, dokler trajajo izjemne okoliščine in to z izdajo odredbe o delu na domu.

#### **KAJ VSEBUJE ODREDBA ZA DELO NA DOMU?**

V odredbi za delo na domu se opredeli razlog, vrsto dela, način spremljanja dodeljenih nalog, delovna sredstva ki jih bo zagotovil delodajalec, dosegljivost delavca, način sporočanja podatkov, ki so pomembni za izvajanje pogodbe o zaposlitvi, napotke o izvajanju varnega in zdravega dela od doma. O delu na domu mora delodajalec obvestiti inšpektorat za delo, običajno pred začetkom dela. V sedanjih izrednih razmerah je dopustno to storiti tudi kasneje, vendar takoj, ko okoliščine to dopuščajo. Ko bodo razmere to dopuščale mora delodajalec tudi preveriti ustreznost pogojev dela na domu, zlasti z vidika varnosti in zdravja pri delu.

Če menite, da se delo na domu ne bo izvajalo 8 ur, lahko delovni čas začasno neenakomerno razporedite (več o tem točka 3).

Lahko pa se tudi odločite, dogovorno z delavcem (s podpisom nove pogodbe o zaposlitvi), za krajši delovni čas od polnega.

3. Glede na nastalo situacijo pričakujemo, da bomo v drugi polovici leta oziroma ko bodo ukrepi epidemije odpravljeni delali več.

Ali lahko podjetje sprejme odločitev o neenakomerno razporejenem delovnem času in s tem sanira situacijo v smislu, da sedaj ljudje koristijo ure, ki jih bodo kasneje oddelali?

Če menite, da se bo delo po koncu epidemije opravljalo v obsegu več kot 40 ur na mesec, lahko že sedaj delovni čas neenakomerno razporedite. Na primer določi se, da se v tem obdobju dela manj ur na teden, nato pa do 56 ur na teden. Neenakomerna razporeditev se določi z odredbo, v njej se določi tudi konec referenčnega obdobja. Referenčno obdobje pomeni datumska določitev začetka in konca dela v neenakomerno razporejenem delovnem času.

Pri neenakomerni razporeditvi delovnega časa se plača izplačuje po mesečnem fondu ur (ne glede na manko ali viške ur), na koncu referenčnega obdobja zaposleni naj ne bi imel ne manjka ne viška ur, morebitni viški se morajo na koncu referenčnega obdobja izplačati kot nadure. Morebitne manke ni mogoče prenašati v drugo referenčno obdobje.

Vendar v tem primeru ne more uveljaviti povračilo s strani države – glej točko 1.

4. Med zaposlenimi imamo tudi mamo samohranilko, ki nima varstva za svoja dva otroka, zato je ostala doma. Kaj moramo storiti?

Gre za čakanje na delo doma zaradi višje sile. Ta odredba se lahko v konkretni situaciji uporabi za vse delavce, ki ne morejo delati zaradi višje sile, ki je posledica obveznosti varstva otrok zaradi zaprtja vrtcev in šol in drugih objektivnih razlogov (nemožnosti prihoda na delo zaradi zaprtja mej, nemožnost prevoza z javnim prevoznim sredstvom).

S pisno odredbo se delavca napoti na čakanje na delo doma zaradi višje sile. Odredba mora biti pisna in vročena vsakemu zaposlenemu vsaj en dan pred začetkom

veljavnosti. Glede na trenutno stanje, zadostuje, da se odredba posreduje tudi po elektronski pošti. V odredbi se določi čas čakanja na delo zaradi višje sile, možnosti in način poziva delavcu, da se predčasno vrne na delo ter višino nadomestila plače.

Tudi v primeru čakanja na delo zaradi višje sile je delodajalec pod pogoji, ki so navedeni v točki 1 upravičen od 16.3.2020 do 31.5.2020 do povračila s strani države (podrobno o tem v točki 1).

5. Delavec ima še 10 dni dopusta iz leta 2019 in 29 dni dopusta za leto 2020.

Ali lahko delavca pošljemo na dopust, glede na nastalo situacijo?

Delodajalec in delavec se lahko sporazumno dogovorita za koriščenje letnega dopusta, pri tem pa bo potrebno upoštevati, da bo zaposlenemu moral ostati vsaj del dopusta (najmanj 14 dni), ki ga lahko v strnjjenem nizu koristi v skladu z določili zakona o delovnih razmerjih.

Če se delavec ne strinja s koriščenjem dopusta, se mu lahko odredi začasno čakanje na delo (točka 1) ali pa se delovni čas neenakomerno razporedi (točka 3).

6. Sem samostojni podjetnik, ki opravlja dejavnost, katere zaradi ukrepov trenutno ne smem izvajati. Kako lahko koristim pomoč države in kaj moram narediti?

Pogoji, pravice in obveznosti za samozaposlene določa 34. do 38. člen ZIUZEOP. Samozaposleni (kmeti in verski uslužbenec) so upravičen do izredne pomoči države v obliki temeljnega mesečnega dohodka za mesec marec v višini 350 €, april v višini 700 € in za maj 2020 v višini 700 €. V nadaljevanju se opredeljujemo do pravic samozaposlenih, torej samostojnih podjetnikov.

Predpogoj za pomoč je, podaja posebne izjave samozaposlenega preko sistema eDavkov, da zaradi epidemije ne more opravljati dejavnosti ali jo opravlja v bistveno zmanjšanem obsegu.

## KAJ POMENI BISTVENO ZMANJŠAN OBSEG OPRAVLJANJA DEJAVNOSTI?

- Vsaj 25% zmanjšanje prihodkov upravičenca iz prejšnjega člena v mesecu marcu 2020 v primerjavi s prihodki v mesecu februarju 2020 ali
- vsaj 50% zmanjšanje prihodkov upravičenca iz prejšnjega člena v mesecu aprilu ali maju 2020 v primerjavi s prihodki v mesecu februarju 2020.

**Izjava samozaposlenega, da zaradi epidemije COVID-19 ne more opravljati dejavnosti ali jo opravlja v bistveno zmanjšanem obsegu, je informacija javnega značaja in se objavi na spletni strani Finančne uprave Republike Slovenije.**

## KDO JE UPRAVIČEN DO POMOČI?

Do pomoči so upravičeni tisti samozaposleni, ki jim bodo prihodki v prvem polletju 2020 upadli za več kot 20% glede na isto obdobje leta 2019 in v drugem polletju 2020 niso dosegli več kot 20% rast prihodkov glede na isto obdobje leta 2019. V primeru, da ta pogoj pomoči ni dosežen, bo moral samozaposleni vrniti celotno pomoč.

## KAKO JE S PLAČILOM PRISPEVKOV

Samozaposleni, ki izpolnjuje svoje davčne obveznosti, ima pravico do oprostitve plačila vseh prispevkov za mesec april in maj 2020, vendar mora tudi za to predložiti izjavo preko edavkov o nemožnosti opravljanja dejavnosti oz. opravljanja v manjšem obsegu zaradi epidemije.

62. člen ZIUZEOP določa, da se obroki predhodne akontacije dohodnine od dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti za leto 2020, ki dospejo v plačilo v obdobju po uveljavitvi tega zakona do 31. maja 2020, ne plača. Za uveljavljanje te oprostitve ni predvidenih nobenih postopkov. Nadalje določa, da se ne glede na 300. člen in 307.b člen ZDavP-2 neplačani obroki predhodne akontacije dohodnine oziroma akontacije dohodnine po prejšnjem odstavku ne štejejo za obračunane. Posledično se fizičnim osebam, ki opravljajo dejavnost, neplačani obroki davka ne odštejejo od akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti za leto 2020 oziroma od dohodnine, obračunane za leto 2020.

## 7. Kako je letos z izplačilom regresa? Do kdaj ga bo potrebno izplačati?

Regres je potrebno izplačati do konca junija 2020, vendar tudi v zvezi s tem potekajo dogovori o spremembi tega določila. Sicer pa kolektivne pogodbe določajo, da lahko delodajalec, v primeru likvidnostnih težav, le-tega izplača do konca oktobra tekočega leta.

## 8. Kaj naj naredimo, če menimo, da nam tudi pomoč ne bo pomagala in bo potrebno dejavnost podjetja bistveno skrčiti oz. bomo morali nadaljevati z delom v manjšem obsegu ?

V tem primeru je potrebno pretehtati, če obstajajo razlogi za redno odpoved pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga. Gre za skrajni ukrep zaradi poslovnega razloga po prvi alineji 1. odstavka 89. člena Zakona o delovnih razmerjih. V primeru večjega števila odpovedi je treba upoštevati določila o številu in postopku odpusta večjemu številu delavcev (od 98. do 103. člen Zakona o delovnih razmerjih).

Pri odpovedi je potrebno upoštevati zakonsko (ali pogodbene) določene odpovedne roke. Najmanjši odpovedni rok imajo delavci, ki so zaposleni do 1 leta – 15 dni. Zaposleni do dveh let imajo 30 dnevni odpovedni rok. Za vsako nadaljnjo polno leto zaposlitve pri zadnjem delodajalcu se odpovedni rok poveča za 2 dni (94. člen ZDR-1).

Pri odpovedi iz poslovnega razloga je potrebno vzeti v zakup tudi dejstvo, da delavcem, ki jim bo podana odpoved pripada odpravnina (razen zaposlenim za nedoločen čas, ki so zaposleni manj kot eno leto), Višina odpravnine zaposlenim za nedoločen čas je odvisna od časa zaposlitve pri zadnjem delodajalcu (108. člen ZDR-1).

Zaposlenim za določen čas vedno pripada odpravnina, katera je odvisna od časa zaposlitve (5. odstavek 79. člena ZDR-1).

Za delavce, ki so v odpovednem roku doma, ker ni dela, ni mogoče uveljavljati denarnih povračil s strani države (glej 1. točko).





**VŠR**  
Visoka šola za  
računovodstvo in finance

april 2020

Vsebino priročnika pripravila:  
**Zdenka Pavlovič, odvetnica**

Visoka šola za računovodstvo in finance

[www.vsr.si](http://www.vsr.si)